

ռայելու իւր ազգին, որից անքան տարի անջատուած էր, և ոչ ռուսաց պետութեան երկու արքունիքներում իրեն չստլած չնորհները, ոչ այդ արքունիքներում իրեն ընծայուած պատուաւոր դերքը, ոչ էլ պետութեան մատուցած իւր ծառայութիւնների գնահատուելն և ճանաչուելը կարող եղան փարատել նրա մտքից այդ փափագը: Չնայելով Մայր Աթոռի ընկճուած դրութեան, դրա բարոյական նշանակութիւնն անքան մեծ էր, որ Յովսէփ Բաբելոնիսկուոյսը սիրով պատրաստ էր փոխանակել հիւսիսային մայրաքաղաքի հեշտոնքն ու պատիւները Պարսկաստանում սպասող զրկանքների ու վտանգների հետ... Դեռ Սիմէոն կաթողիկոսի օրով Յովսէփ սրբազանը ցանկութիւն էր յայտնած Զմիւռնիա կամ Պոլիս առաքուելու, որոնց հայ ժողովուրդը մեծ ազդեցութիւն ունէին կաթողիկոսների ընտրութեան վրայ, սակայն այդ դիտաւորութիւնն ի դերի ելաւ. Ղուկասի ընտրութիւնն էլ Սիմէոնի մահից յետոյ, ինչպէս տեսանք, այնպէս արագ կատարուեցաւ, որ Յովսէփը ժամանակ անգամ չգտաւ յօգուտ իւր թեկնածութեան որ և է բան անելու: Նա պարտաւարաշաճ խոնարհութեամբ հնազանդուեցաւ ազգի նորրեմտիկ հայրապետին, բայց և բնականաբար՝ իւր էական արժանեքների համեմատ՝ իրեն էր համարում ոչ միայն նրա օրինաւոր, այլ և արժանաւոր յաջորդը: Արդեօք նորան յուզում էր այն միտքը թէ իւր բազմամեայ ծառայութիւնն եկեղեցուն և ազգին ռուսաց պետութեան մէջ ըստ արժանոյն կգնահատեն Ռուսաց սահմաններից դուրս եղած հայերը, որոնցից և զխաւորապէս կախուած էր: Այս բոլորն ի նկատ առնելով նա որոշեց մի նամակ գրել Ղուկաս կաթողիկոսին: Ինչքան որ կարելի է դատել Ղուկասի պատասխանից այդ գրին՝ Յովսէփ յայտնած պիտի լինէր, թէ կարեւոր է համարում Էջմիածին գալ իւր թեմի մի քանի գործերի մասին հայրապետի հետ անձամբ խորհրդակցելու համար առանց յիշելու, թէ կըմնայ արդեօք Էջմիածնում, թէ կըվերադառնայ Ռուսաստան, — և խնդրած, որ իւր բացակայութեան ժամանակ թեմի գործերի վարչութիւնը Եփրեմին կամ Դանիէլին յանձնուի: Ի պատասխանի այդ գրութեան Նորին Սրբութիւնը 1782 թ. իմաց տուաւ Յովսէփին, թէ անյարմար է դատում անորոշ պաշտօնով Ռուսաստան ուղարկել այդ վարդապետներից մէկին կամ միւսին, այլ թէ կըցանկար Եփրեմին եպիսկոպոս ձեռնադրել և Ռուսաստանի թեմական առաջնորդ կարգել, որպէս